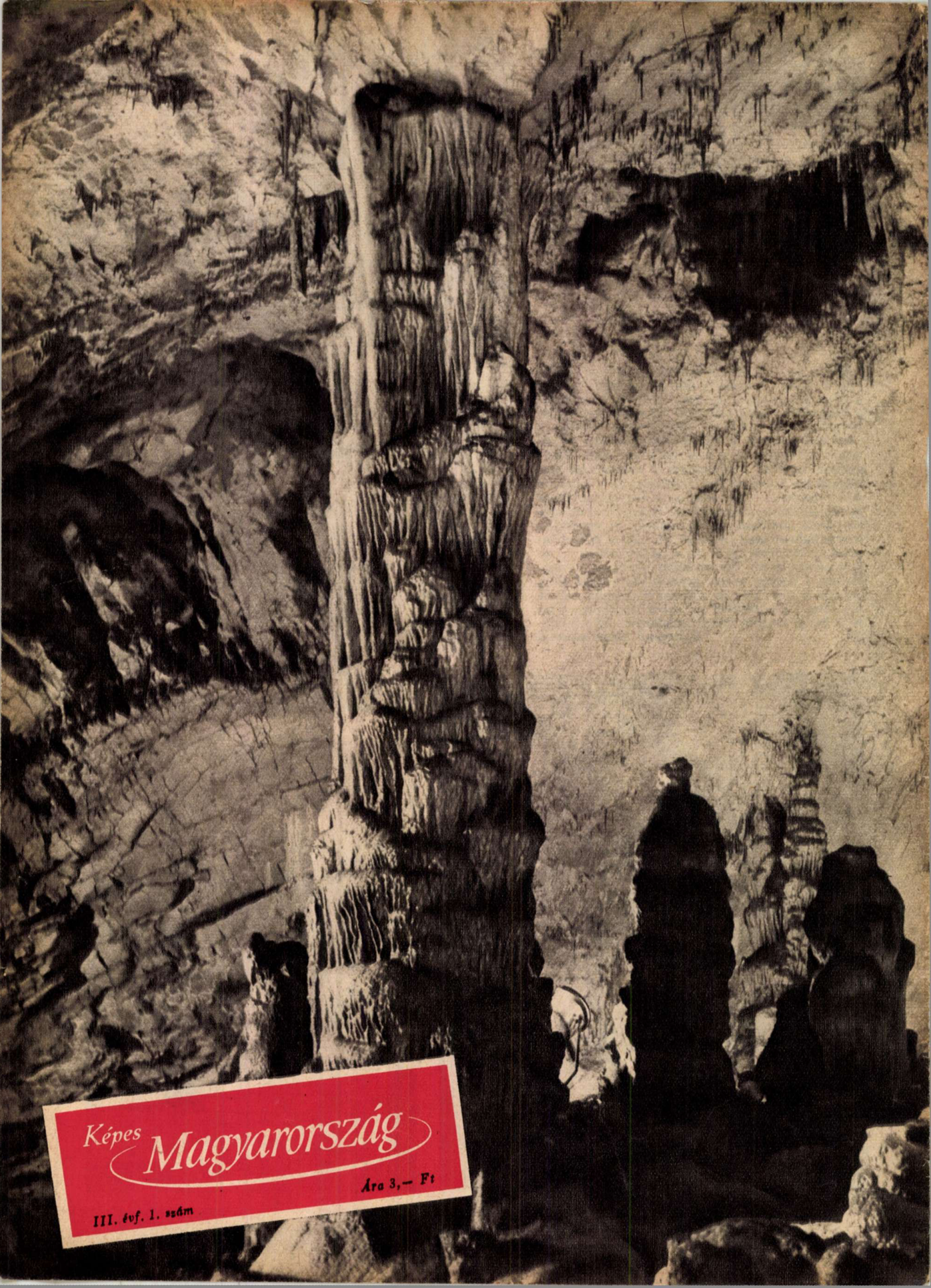

Képes
Magyarország

III. évf. 1. szám

Ára 3,- Ft

A cseppkőcsodák birodalmában

Az ember elindul a Karszt-hegység valóságából és a mesék világába érkezik. Feltárul Aggtelek kincses kápuja, s bezárul az égbolt, ahol most lomha hófellegek szilajul úzik a Napot, de kárpótlásul szakállas cseppkőboltozatokat ad a barlang: Ezeregyéjszaka meséit és az alvilág legendáit.

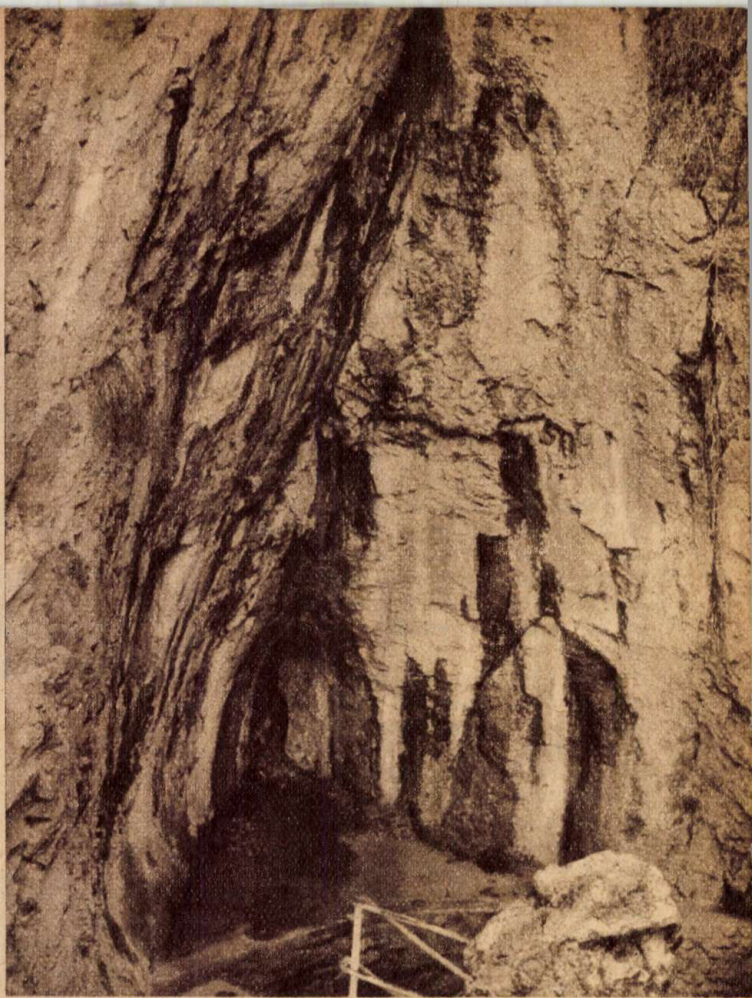
A mi Cháronunk, alvilági révészünk. Szücs Béla barlangtúra-vezető. Az erdők komor pompáját és a Haragistya puszta rebbenő lombjait hagyta oda, felcserélve erdész életét a mozdulatlan tündérpalota varázsaért. Az Acheron vizéhez vezet. Csöndes és mozdulatlan, mint évezredek óta. Tükrét sohasem fodroztatta szellő, lustán úszik a barlangi főfolyóba, a Styxbe.

Úgy ismeri a barlang minden titkát, mint erdész korában a fák évgyűrűn számított korát. Hét esztendeje jár Aggtelek útvesztőinek szeszélyes kanyargásaiban, ahol a képzelet játékaival valósággá érnek, s ahová nem hatol be a külvilág zaja. De hiába rejti ő is egyéni titkát, mindenki tudja róla, minden szavából izzón érződik: szerelmes a barlangba.

A legenda

Honnan eredhetett e barlang? — kérde Petőfi Sándor, amikor 1845 májusában itt járt. S a kérdésre így felel: „Mikor a mennyországból klebrudalták a pártos angyalokat, itt kezdték jövődöbéli lakásukat, a poklot

Barlangtúra-vezetők otthona és a jegypénztár

A barlang bejárata

ásni, azonban itt nem boldogulván, másfelé fordultak...”

Keletkezésének azonban van egy költői mondája is. Erre már csak a nagyon öreg aggtelekiek emlékeznek.

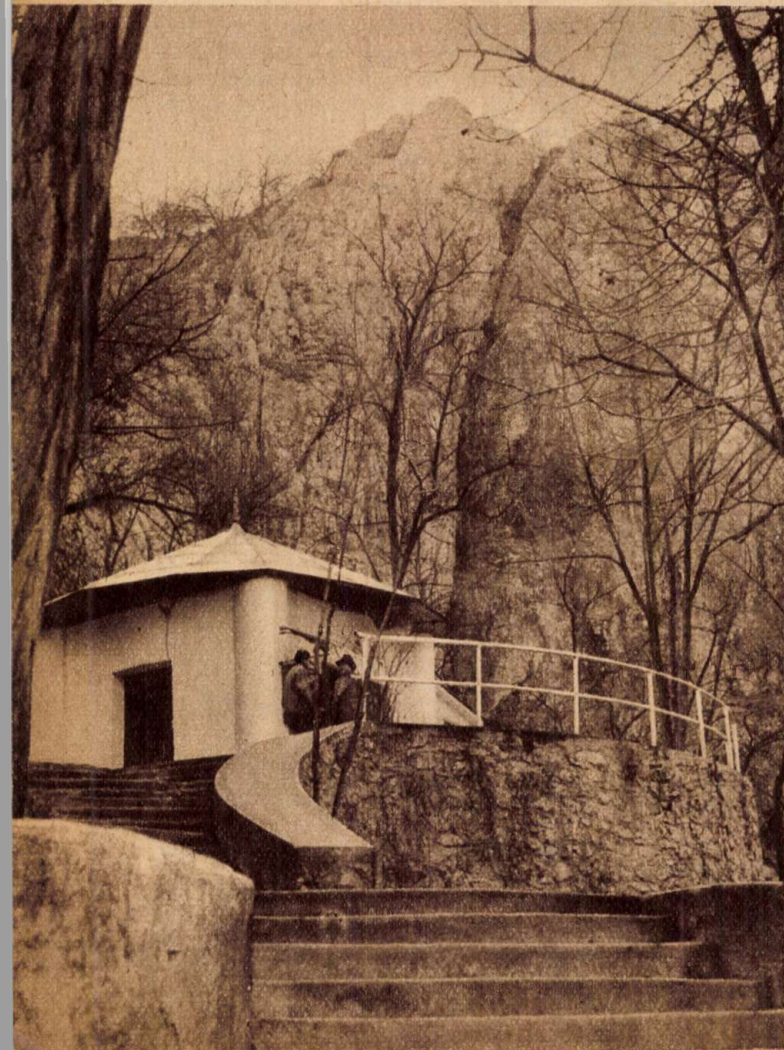
Valahol a Boldva kanyargó vize fölött, egy vén hegyen állt Tvardkó nevezetű rablólovagnak a vára. Bándája állandóan fosztogatta a vidék békésen munkálkodó lakosságát. Tvardkó várának ablakából egyszer meglátta a falu legszebb lányát, Krisztinát. Magához parancsolta a leány anyját: „Ha estére nem lesz váramban Krisztina, felperzselem a falut, halálra kínoztatlak beneteket.”

A leányt szerelmese megszőktette. Egy barlang-oduban bújtak meg alkonyatkor. Tvardkó hiába fenyegette a falusiakat, nem árulták el a szerelmek rejtekét, de egy vén banya egy zacskó aranyért megmutatta a rablóknak a barlang kapuját. A haramiák berontottak. A szerelmek egyre beljebb menekültek. S egyszerre csak mennydörgésszerű robajjal megnyílt előttük a kis barlang hátsó fala és eléjük tárult a hegy feneketlen gyomra. Szentjános-bogarak milliói világítottak nekik, a haramiáknak a fáklyái kihunytak. Visszaforodtak, de már későn. A szövevényes utakról, koromsötétben nem tudtak kivergődni. Ott veszttek valamennyien — a legendák örvénylő tengerében.

Az ősember tanyája

A barlang keletkezésének igazi történetét azonban a felmérhetetlenül hosszú idők geológiai fátyla borítja. Történelmi következtetések szerint talán a harmadkor végén, vagy a jégkorszak elején vájta a Természet alkotó műtermének. Leletek, őskori maradványok tanúskodnak róla, hogy élt itt az ősember, készített tárgyakat, tűzön égetett edényeket.

S az évezredek elhulltak. A legenda, mint vízbe dobott kő, elmerült a felejtés tengerében, s csak a tudomány maradt fenn, hirdetve az ember kimeríthetetlen képességeit. S a tudomány felvéste Raisz Keresztély

földmérő nevét, aki az ezerhétszázas évek végén járt a föld alatti útvesztőben. Fölszerelése nem volt, „Ariadne fonala” az alvilági patak volt, amelyet ő nevezett el Styxnek. S elkészítette az Aggteleki barlang első térképét.

A múlt század elején meg Vass Imre, tekintetes Gömör vármegye mérnöke négy éven át vezette ladikját a Styx folyón és fölfedezte a barlang Jósvalfó felé vezető folytatását. S megalapozta Aggtelek világhírnevét.

Kessler Hubert és Jakucs László a mesék birodalmának újabb kristálypalotáit fedezték fel és a huszonkét-kilométeres Aggtelek Új-Mexikó-i testvére után, a világ második legnagyobb cseppkőbarlangja lett.

Orgona és kőszilofon

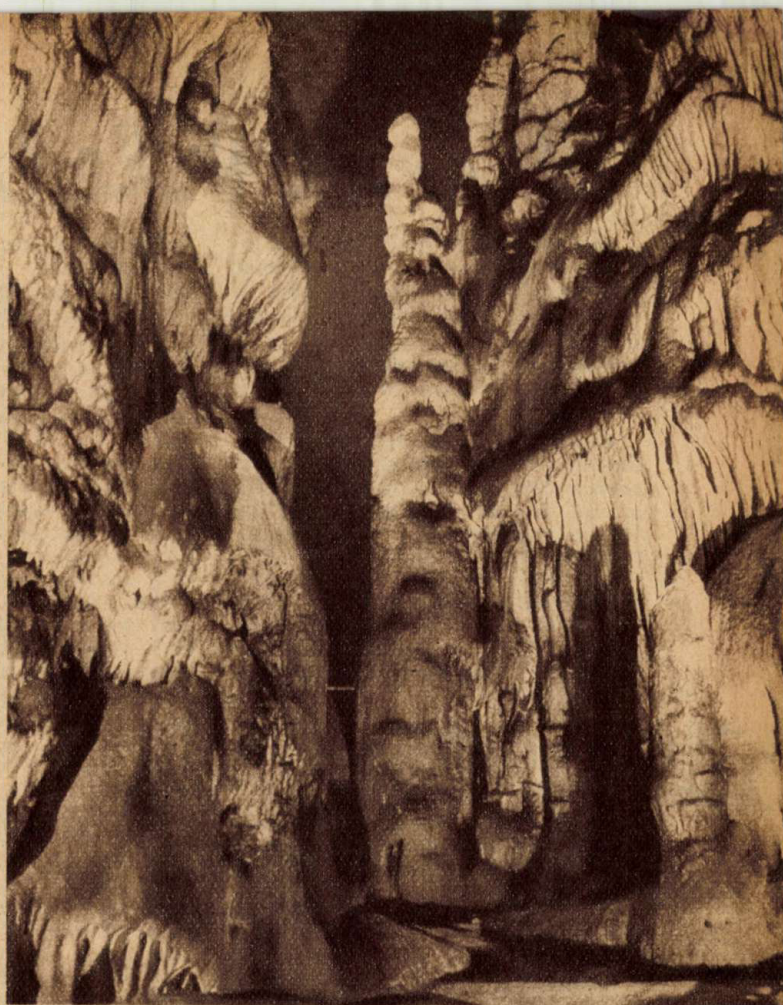
Alvilági révészünk egyre mélyebbre vezet a Természet ősműhelyében. A magasan feszülő boltozat alatt, reflektorok fénycsóvaiban. Csupán az Oszlopok csarnokában százhetvenhat reflektor szórja csillogó fényét kőcsapokra, szikrázó fehér függönyökre, kővé dermedt zuhatagokra. Csipkés cseppkő képződmények elevenednek meg a fényárban. Az Acheron partján cseppkő tekónsbéka lustálkodik. Fölötte szétterjesztett kőszármayival a sas alussza millió éves álmát. Két színes fácska kőtollazattal a mennyezetről lóg alá, mintha csak az alvilági vadász fűzte volna aggatékára.

Cseppkő oroszlán és süveges kozák vigyázza a Fekete terem kőbe dermedt fáklafüstjét... Színek és formák ölelkeznek a szépségek záporában.

A Hangversenyteremben már számtalan hangversenyt rendeztek. De a cseppkőbarlangnak saját hangszerét is megszólaltatja Szűcs Béla: a cseppkősfópokból álló orgonát és a kőszilofont. Nincs olyan emberi kézzel készített hangszer, amely szebben szólna, mint a cseppkő orgonája.

A kékes derengésben színes oszlopok rajzolódnak elénk. Tizenhárom oszlop. Az aradi tizenhármak osz-

A barlang egyik érdekessége: a család

Találkozásra indulnak a cseppkővek; néhány ezer év múltán összeérnek (Reisman János felvétele)

lopa. Szemben egy síremlék és koporsó. Petőfi emlékének ajánlották. Diákok serege virággal halmozza el a lángelkű költő cseppkő-sírhátát. S a virágok a barlangban öt hónapig is frissek, színesek, illatosak. A barlangban állandóan 11–13 Celsius-fok a hőmérséklet.

Az ország minden részéből, sőt a határokon messze túlról is jönnek a látogatók, gyönyörködni a barlang kincseiben. De sokan nem állhatják meg, hogy egy cseppkővet le ne törjenek, magukkal ne vigyenek. Ám a barlangtűravezető nem hagyja háborgatni szerelmességét:

— Édes fiam, a tudósok hosszú, áldozatos munkával megállapították, hogy a cseppkő húsz év alatt nő egy millimétert. Aki egy centimétert letör belőle, kétszáz esztendőtt tör el a Természet munkájából.

Százezer látogató

Csodálatos föld alatti világ, óriások kincseskamrája, Aggtelek. A kis fehér falu bekapcsolódott a nagyvilág forgalmába. A barlang körül is mintha a mesék világában járnánk: a Tavasz csak májusban érkezik és szeptemberben dér borítja a vidéket. A barlangba beszívárog a víz. Oldja, vájja a sziklákat. Vízerek kúsznak a labirintusokba. De a falunak, Aggteleknek nem volt vize. Most kicsalogatták Babótkút forrásvizét, hogy megittassa a szomjas falut és strandfürdőt teremtsenek a barlang előtt.

Ott áll az IBUSZ száz férőhelyes turistaháza és a Jósvalfői Tengerszem szálló. Épül még egy kétszáz személyes szálloda. Mert mindig többen járnak csodájára a kővé vált mesebirodalomnak. A felszabadulás előtt 4800 volt a legtöbb látogató egy évben. Idén százezerrel is jóval több.

Kétszázhatvan évvel ezelőtt írta a debreceni poéta, Csokonai Vitéz Mihály:

„Ennek a barlangnak kitapasztalása egész életembeli experimentálóm között a legszebbik, legkedvesebbik...”
S a ma krónikása sem mondhat ennél többet.

Gál Zoltán

